

Det kalla krigets återkomst

av Per Blomquist och Arvid Cronenberg

Résumé

In this article the authors plea for action for peace ("fredslinjen"). The view of the authors is that the security of small states is best served by establishing good relations with neighboring powers. This view has been successfully applied by Swedish politicians for about 200 years. With such an approach, it is inconceivable that Sweden now in the prevailing stable peace conditions should throw itself into the arms of the world's currently leading military pact, NATO, and thus risk becoming a legal war target for competing constellations.

MED SOVJETUNIONENS KOLLAPS ansågs det kalla kriget som avslutat. USA och Nato var herrar på täppan. För Sveriges del var det gamla rysshottet för tillfället eliminerat och det något tilltufsade invasionsförsvaret ansågs kunna nedmonteras och ersättas av ett "omprioriterat" och mer tidsenligt insatsförsvaret, närmast avsett för internationella uppgifter i fredens tjänst. Omvandlingen motiverades med nonsensdeviser som att "Sverige försvarades bäst i Afghanistan" och annat trams. Dödsstöten levererades slutligen av de 17 generaler, som i en artikel i *Dagens Nyheter* 2004 yrkade på övergång till yrkesförsvaret. Förslaget biträdades år 2009 av en splittrad riksdag.

Och där är vi nu, med ett försvar som närmast kan betecknas som ett skämt. Medan Sverige således militärt "gått i väggen", har Nato genom sin positionering i Baltikum och Polen gjutit nytt liv i det uppenbarligen endast skendöda kalla kriget. Rivaliteten mellan de båda ledande supermakterna har skjutit ny fart. Och en ledande grupp svenska militärer har vädrat morgonluft och tagit sig orådet att utnyttja akademiens auktoritet för en intensiv propaganda för Sveriges anslutning till Nato. Bland annat har tanken varit den att Sverige med stöd av en dubiös

solidaritetsdeklaration aktivt skulle ingripa i Baltikum för att förekomma eventuella ryska invasionsförsök. Sverige skulle vidare få sitta med vid "de storas" militära rådslag och i nationalhymnens anda få nya stolta minnen att trona på. Så har tongångarna gått och man har kunnat notera att det nya ohederliga rysshottet fått nytt liv.

För drygt ett år sedan uppdrog regeringen åt ambassadör Krister Bringéus att utifrån ett fristående perspektiv utreda, analysera och redogöra för innebörden av Sveriges samarbete med sina närliggande länder samt diverse internationella organisationer. Den militära alliansfriheten skulle dock inte utredas. Utredningen, som kom ut för en tid sedan, är mycket professionellt gjord, men självfallet finns där också anledning till invändningar. För vår del har vi särskilt fäst oss vid vad Bringéus säger i sitt efterord på s 161:

En konflikt i Sveriges närområde må vara mycket osannolik. Men konsekvenserna, om den likväl skulle bryta ut, riskerar att bli katastrofala. Den politiska ledstjärnan måste därför vara att ge det bidrag vi kan till att detta överhuvudtaget inte inträffar.

Det är alltid freden vi bör satsa på – inte kriget, allt enligt Bringéus. Men vad säger då våra krigslystna officerare som önskar en anslutning till Nato. Av allt att döma delar de inte Bringéus mening. En svensk anslutning till Nato kan väl knappast ses som en fredsinvit, snarare som ett klarläggande så till vida att ryssarna definitivt kommer att inränga oss i ledet av potentiella fiender och vid ett krigsutbrott behandla oss därefter. Mot bakgrund av detta förefaller det föga välbetänkt att vi nu under djupaste fred i Nordeuropa skulle kasta oss i armarna på världens – alltjämt stridande – starkaste militärpakt. Just nu ter sig måhända en anslutning till Nato som tämligen harmlös. Men hur ser man på problemet om 50 år, då förhållandet har skorpat till sig och man kanske vill göra sig kvitt diverse för länge sedan ingångna krigsåtaganden. Det kan bli betydligt knepigare.

Vår socialdemokratiska regering har deklarerat att försvarssamarbetet med andra länder var en av de viktigaste faktorerna i säkerhetspolitiken. Vidare har försvarsmi- nister Peter Hultqvist framhållit att vi inte i förtid skulle låsa oss för visst handlande i möjliga men ovissa framtida konflikter. Visst

är det så. Vi håller med. Det är en politisk linje vi med framgång följt i två hundra år. Varför inte fortsätta? Även om vi som tillhör ”fredslinjen” inte vill ansluta Sverige till Nato, vill vi ändå ha goda förhållanden till USA, men utan några gemensamma krigsplaner och krigsförberedelser. Vår nu så omtalade Natoanpassning i den svenska försvarsmak- ten bådar inte gott. Vi vill också ha förbin- delser med Ryssland och andra grannländer. Även om Ryssland i händelse av en väpnad konflikt skulle lida nederlag kommer det med sina 150 miljoner invånare att förbli en stormakt av betydelse. Något för svenska säkerhetspolitiker att tänka på. Alltjämt hävdar vi som ledstjärna devisen: ett litet lands säkerhet tillgodoses bäst genom goda relationer till närliggande stormakter.

Vår försvarsmakt är inte till för att i för- sta hand bekämpa en attackerande super- makt. Det klarar den inte. Men den kan effektivt användas för att i förening med klok politik och smidig diplomati trygga vår neutralitet.

Per Blomquist är överste 1. gr och Arvid Cronenberg överstelöjtnant Båda är leda- möter av KKrVA.